

loženem Dalmatinovi bibliji; Dalmatin tolmači: »Slovenfki, Besjzhki rau-nati«. Ali ti primeri, ki so, kakor sem rekel, jako redki, ne dokazujejo ničesar, zakaj prvi naši pisatelji sploh hudo nemčujejo, pišejo tudi ,serahtati, pegerovati, fliffati, merkati, s'frifhati, zviplati, zagati', i. t. d.; in kakor se teh cvetk po pravici ogiblremo, dasi jih nahajamo v Dalmatinu, najboljšem pisatelju protestantske dôle, jednako se ogiblimo tudi oblik ,revidirati, regirati', i. t. d., ki so istotakó germanizmi in sicer nič boljši negoli ,fer-achtati' i. t. d.

(Dalje prihodnjič.)

V. Bežek.

Odkod ima Šiška svoje ime.

Gotovo ga ni izobraženega Slovenca, ki ne bi poznal Šiške, sosedne vasi ljubljanske in rojstvenega kraja prvega slovenskega pesnika; ako je ni videl na svoje oči, znana mu je gotovo vsaj iz Erjavčevega humoristiškega potopisa »Potovanje iz Ljubljane do Šiške«. Ljubljančanje samí pa itak vedó, kakó zanimiva in mikavna je Šiška. Malo pa bode tacih, ki so že premišljali, kaj to ime pravo za pravo pomenja.

Šiška je že jako star kraj — morda nič mlajši nego Ljubljana sama — in njeno ime ima v lokalni zgodovini prav častno mesto. Dà, celó svetovno imenitni dogodek se je zvršil nekđaj v Šiški: sklenjen je bil namreč tu leta 1370. mir med avstrijskima vojvodama *Albertom* in *Leopoldom* ter med Benečani zaradi Trsta. Benečanje so izkušali namreč na vso moč pridobiti si Trst, da bi jim ne delal konkurencije v trgovini s slovenskimi deželami. Tržičanje pa so se, kakor je naravno, na vse kriplje temu upirali in iskali pomoči zoper Benečane celó pri cesarji Karlu IV. in pri ogrskem kralji Ludoviku Velikem. Končno se udajo (prvikrat) dné 31. velikega srpana 1369. leta brezpogojno omenjenima habsburškima vojvodoma. To pa je Benečane takó speklo, da zberó močno vojsko in si priboré Trst dné 18. listopada 1369. leta navzlic izdatni pomoči, katero sta habsburška nadvojvodi poslala Trstu. Po tej zmagi hité Benečanje vojvodi pomirovat in jima Trst odkupovat. Ponudili so jima 75.000 dukatov, t. j. velikansko vsoto za tisti čas, ki je bila skoro tolika kakor pol milijona goldinarjev našega denarja. (Patrijarhu oglejskemu so obečali Benečani leta 1420. za vso vojvodino furlansko samó 40.000 lir!) Vojvodi sta vzprejela ponudbo in sklenila mir in prijateljstvo z Benečani pred cerkvijo sv. Jarneja v Šiški dné 12. listopada 1370. leta.

»Acta sunt hec et firmata apud Oppidum Labaci, in villa vocata inferior *Keissach* in theutonico, sed in Sclavonico appellatur *Chisschie*, ante

Ecclesiam Sancti Bartolomei dicte Ville, presentibus Johanne de Dietreichstok, magistro foreste Austrie, Chonrado Schoennawer de Austria notario camere domini ducis Alberti suprascripti, Mathia Plebano in Perchtolczdorf, Pelegrino de Wuldeinstorf, Jacobo Zanchani condam Johannis de Veneciis, Marco condam Buzolini de Monte Albano, cive Veneciarum, Ottone Contareno condam Nicolai habitatore Veneciis, et Conforto Mareschalco condam Radulffi de Rodigio, habitatore Tervisii, et alibus testibus notis, vocatis, adhibitis specialiter et rogatis. -- Ego Johannes Ortholfy de Znoyma, publicus auctoritate Imperiali notarius et curie dictorum dominorum ducum Austrie scriba, praedictis omnibus et singulis praesens fui et rogatus hoc instrumentum scripsi meoque solito signo signavi. (Izvirnik v dvornem arhivu na Dunaji; Kandler, Codice diplomatico II. 12. nov. 1370. leta).

Težko, da so Šišenci kdaj prej videli toliko odlične gospode zbrane v svoji vasi. Čudno je, da so skoro sredi zime podpisovali listine pred cerkvijo, t. j. v cerkveni lopi. Skoro gotovo so morali avstrijski vojvode takrat v Šiški imeti grad, kamor so šle po sklenjeni pogodbi priče in se okrepčale.

Osemdeset let pozneje (leta 1453.) nahajamo Šiško imenovano v urbarji *Latggerjev* z imenom *Geyss, Keys, Kheis, Gheis*. Da je to naša Šiška, spozná se iz pristavka »in samnd Veytts Pharr gelegen« in iz predlogov »ober, vnter«. Čudno pa je, da kranjski zgodovinar Avgust Dimitz, ki je objavil ta urbar (Mittheilungen des Muscalvereins für Krain, I.), ni imel niti pojma, kakó se to ime dandenašnji glasi, ker v pristavljenem repertoriji »Ortsnamen« ugiblje, da »Kheis« pomenja = Zgornje Koseze, okraj Brdo.

Iz teh zgodovinskih podatkov bode vsakomur jasno, da »Kaissach« in »Kheis« ni nič drugega nego *Kajža*, v *Kajžah* (Keusche) in torej prav tisto kar »hiška« (hišica), ali kakor izgovarjajo v ljubljanski okolici, »šiška« (*šiša* mesto *hiša*).
S. R.

Kje so moje rožice? . .

Nemški izvirnik Orožnove pesni »Vse mine«.

Ko sem pred mnogimi leti — takrat še dijak — prebiral Vilmarjevo zgodovino nemškega slovstva, naletel sem v knjigi slučajno tudi na nastopne stavke: »Johann Georg Jacobi. Mit ihm unterhielt der weit ältere Gleim in den früheren Jahren eine ganz besonders innige, tändelnde und zuweilen in das Lächerliche übergehende Freundschaft, und was aus dieser spielenden